

Hvordan sikrer vi velferdssamfunnet for fremtiden?

Velferd gir oss tryggheten til å satse, ta risiko og forfølge våre drømmer. I dag er vi det landet i vesten med høyest offentlig pengebruk per innbygger. Samtidig blir vi eldre. Framover vil vi i mindre grad kunne lene oss på inntekter fra Oljefondet. Fondets verdi vil trolig flate ut. Det vil tvinge fram tydeligere prioriteringer. Færre arbeidstakere og flere pensjonister vil utfordre velferdssamfunnet vårt. Vi vil forsvare velferdssamfunnet. Da må vi reformere det.

Mer ansvarlig pengebruk

Frihet for alle gjelder ikke bare dem som bor i Norge i dag, men også for framtidige generasjoner. Derfor må vi bruke ressursene våre på en mer fornuftig og ansvarlig måte enn i dag.

Finansieringen av velferdstjenester har økt i takt med behovene i befolkningen. Men vi kan ikke fortsette denne veksten. Statens utgifter bør ikke vokse raskere enn resten av fastlandsøkonomien.

Sykefravær kan være en stor belastning både for dem som er syke og for samfunnet. Norge har verdens mest generøse sykelønnsordning og verdens høyeste sykefravær. Derfor vil vi se på muligheter for en moderat egenandel i sykelønnsordningen. Samtidig vil vi vurdere å redusere arbeidsgiverperioden mot at arbeidsgiver betaler en liten andel etter at den er over. Dermed blir insentivene til å få langtidssyke tilbake i arbeid bedre, både fra arbeidsgivers og arbeidstakers side.

Ordningen med avtalefestet pensjon (AFP) har gått fra å være en målrettet ordning som skulle treffe sliterne i arbeidslivet, til å bli en generell tilleggspensjon for arbeidstakere over 62 år som har tariffavtale og hvor staten tar minst en tredjedel av kostnadene. Hvis AFP skal videreføres bør det være som en ren avtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver uten statlig bidrag. Vi vil derfor avvikle det statlige bidraget til AFP.

I dag har vi en regel som sier at vi maksimalt kan bruke tre prosent av overskuddet fra Oljefondet i hvert års budsjett. Det er viktig at vi holder tilbake pengebruken i gode tider, slik at vi kan gjøre nødvendige investeringer under en krise. Vi vil derfor redusere handlingsregelen fra 3 til 2,5 prosent av verdien av fondet ved utgangen av kalenderåret. Samtidig må en større andel av uttaket fra oljefondet gå til investeringer i miljøteknologi, forskning og utvikling, samferdsel og vekstfremmende skattelettelser.

For å sikre et aktivt og verdiskapende statlig eierskap av Equinor og SDØE / Petoro vil Venstre flytte ansvaret for eierskapet av disse fra Olje- og energidepartementet til Næringsdepartementet.

Vi vil redusere og nedskalere store statlige byggeprosjekter i hovedstadsregionen, for eksempel regjeringskvartalet og Oslo Universitetssykehus. Vi vil også innføre en ordning med «design to cost» i flere store statlige byggeprosjekter. Det betyr at kostnadsrammen legges først, og at utbyggingen må tilpasses den rammen.

Vi må sørge for at vi får mer igjen for fellesskapets midler. Private og ideelle aktører som utfordrer og konkurrerer med offentlige tjenester, bidrar til innovasjon og finner nye måter å løse oppgavene på. Vi vil slippe til andre tjenestetilbydere på flere områder der fylkeskommunen eller kommunen i dag har enerett. Slik får vi mer igjen for pengene.

Vi vil stoppe veksten i antall statlig ansatte byråkrater og redusere antall direktorater.

Staten er i dag fortsatt deleier i mange virksomheter. Vi ønsker en statlig eierskapspolitikk som først og fremst sikrer at viktige bedrifter beholder sine hovedkontorer i Norge. I andre selskaper ønsker vi at staten skal redusere sin eierandel slik at private investorer kan fylle denne rollen. Staten bør redusere sin andel i Statkraft og selskapet bør børsnoteres for å sikre selskapet kapital og muligheter for ekspansjon innenfor fornybar energi.

På sikt bør Statens Pensjonsfond Norge - Folketrygdfondet - avvikles. I første omgang må det settes et tak på den samlede verdien i Folketrygdfondet, og overføre det overskytende til Statens Pensjonsfond Utland. For å redusere Norges finansielle klimarisiko bør staten redusere eierskapet på norsk sokkel og i Equinor.